

Interessante informatie over Britse aanpak rond ‘apprenticeships’ met *formele standaarden* en ‘maatwerk-pakketjes’ op niveau 5 (gehoord tijdens het CHAIN5-seminar in Luton) en een voorstel voor een nieuwe indeling voor vormen die vallen onder ‘work-based learning’

Inleiding

Vorige week konden we – samen met een behoorlijk contingent Nederlanders - deelnemen aan het seminar van CHAIN5 in Luton, over ‘work-based learning’. WBL, een begrip dat bij iedereen wel een bepaald beeld oproept. Maar een eenduidige definitie ervoor bestaat niet. Verderop hierover iets meer.

Het was uitermate interessant om via een aantal inleidingen en in een workshop meer te horen over zeer recente ontwikkelingen in de UK rond de zgn. Higher Apprenticeships. Deze zijn er op het formele niveau 5 van het EQF, en leveren gewoon de Foundation Degree op. In het seminar-rapport dat over enige tijd zal worden gepubliceerd, wordt daarover meer verteld. Hier alvast een aantal cruciale aspecten van die Britse ontwikkelingen. Ze kunnen worden meegenomen in de eerder aangekondigde scenariostudie bij de verdere invoering van de Associate degree als opleiding. Daarvoor wordt naar de PamflAd van twee weken geleden verwezen. Houd ook onze nieuwsbrieven in de gaten!

Higher Apprenticeship

Er is geen sluitende en breed geaccepteerde definitie van wat een ‘apprentice’ is, dus van iemand die een ‘apprenticeship’ doet. Het is geen stagiaire zoals wij die binnen het voltijdse hbo kennen. Ook betreft het geen duale student volgens de criteria van onze wetgeving, maar het komt er wel dicht in de buurt van.

De vormgeving van een apprenticeship gaat verder dan onze duale opzet. Er wordt ook uitgegaan van de baan die iemand moet hebben om aan de studie te kunnen meedoen, maar vervolgens wordt het de onderwijsinstelling mogelijk gemaakt om het programma sterker dan hier te enten op de functieprofielen van de beroepen die de betrokkenen moeten hebben. Het kan dus om een groep personen gaan binnen een bepaalde deelsector, een branche of een bedrijfstak.

Het programma betreft maatwerk, periodiek toegesneden op de behoeftes van de betrokken bedrijven. Het doel is ervoor te zorgen dat de personen met het behalen van het diploma in staat zijn zo doelgericht mogelijk op het hogere niveau te functioneren.

Het is uiteraard zo dat het programma wel dient te voldoen aan de accreditatie-eisen. Door deze constructie kan toch op basis van een soort ‘bedrijfsopleiding’ een erkend programma worden neer-gezet. Overigens houdt men in de UK scherp in de gaten dat de betrokken apprentice ook binnen de gehele deelsector (bedrijfstak) aan de slag kan, dus dat er geen sprake is van ‘fuiwerking’.

De betrokkene heeft op die wijze te maken met twee contracten:

- Een arbeidscontract met de werkgevers, op basis van de wetgeving die voor werknemers geldt;
- Een studiecontract, via de werkgever (die garant staat voor bepaalde ondersteuning), met de onderwijsinstelling op basis van de afspraken die door deze instelling met de betrokken bedrijven en organisaties zijn gemaakt om de binding te accentueren.

De apprentice lijkt ook veel op iemand die in het mbo de bbl-route volgt. Hij of zij kent de status van werknemer die een studie mag volgen binnen de baan. Maar het programma hier is dan nog steeds landelijk en algemeen vastgesteld. Met het gebruik van bepaalde praktijkonderdelen en de keuzedelen kan echter wel de situatie van een apprenticeship wordt benaderd... Ook het duale hbo kent een aantal vrijheden, maar niet voldoende om de student een apprentice te laten zijn...

Programma in twee vormen bij een formeel Higher Apprenticeship

Maar het bijzondere en meest interessante is dat men vervolgens nog meer aansluit bij de kansen die WBL biedt om te voldoen aan de wensen van het werkveld en de betrokken werknemers om een loopbaan binnen de sector (en ook buiten, op termijn) vorm te geven.

Laten we als Nederland eens rustig bezien wat er straks mogelijk is – binnen het opzetten van een Ad-toekomstscenario – als we de volgende twee constructies meenemen in de discussies:

1. *Standaard ('Standard')*

Jongeren (maar het kan ook voor andere doelgroepen gebeuren) die opteren voor een studie als 'apprentice', volgen een 'duaal programma' dat leidt tot een formeel diploma en bijbehorende graad, maar dan ook met een duidelijke kans om binnen de betreffende bedrijfstak aan de slag te kunnen. Dat kan dus leiden tot een Higher Apprenticeship op niveau 5, met formeel als graad de Foundation Degree.

2. *Raamwerk ('Framework')*

Er is ook de mogelijkheid om als apprentice een 'pakketje met certificaten' te volgen. Men kijkt dan puur naar wat als functionaris op het hogere niveau nodig is, om de vereiste functiecompetenties te verwerven. Er wordt aangesloten bij de praktijk waarbij het zo is dat iemand in een functie op niveau 5 werkzaamheden moet verrichten die kunnen variëren van niveau 3 tot misschien wel niveau 7. Dus wat dan nog aan competenties ontbreekt, wordt in het programma ondergebracht, met modules op allerlei niveaus. 'Gemiddeld' is het dan een geheel dat op 5 kan worden gezet, maar vergeleken met een formele studie op 5 is het een brede waaier aan competenties. Toch mag in dit geval een Foundation Degree aan deze vorm van een Higher Apprenticeship worden gehecht.

Zoals gezegd is vooral deze laatste optie een uitdaging, als we zo'n constructie in het Nederlandse systeem een plek durven te gaan geven. Het is een kruising tussen een bedrijfsopleiding en een formeel traject. Het is vooral de taak van de onderwijsinstelling om te laten zien dat de kwaliteit in orde is, de betrokkene voldoende persoonlijke ontwikkelingskansen heeft en aldus een aanwijsbare bijdrage aan het gehele onderwijssysteem wordt geleverd.

WBL en categorieën

In het begin is aangegeven dat er internationaal geen eenduidigheid bestaat over wat onder work-based learning kan worden verstaan. Dat is erg vervelend als er door organisaties met elkaar van gedachten wordt gewisseld over samenwerking, afstemming en zaken als joint-degrees. Daarom wil CHAIN5 als Europees netwerk in ieder geval voor de European Level 5 Area (kwalificaties op 5) een voorstel doen. Het gaat om het verdelen van alle mogelijke scenario's over een drietal categorieën, zodat vervolgens per categorie een aantal cruciale aspecten zijn te hanteren. Over die aspecten kan internationaal worden gesproken, om te bezien waar constructies binnen WBL kunnen worden versterkt.

Hier de drie categorieën (en in nieuwsbrieven van CHAIN5 zal alles verder worden uitgewerkt):

1. **SBW** = Study-based Working: een contract als student, dus ingeschreven voor een initiële en formele opleiding (denk aan het werken met stages, werkprojecten, praktische opdrachten e.d.)
2. **DualEd** = Dual Education: twee contracten, zoals als werknemer (bedrijf) en als student (onderwijsinstelling (dus bepaalde vormen als apprentice, duale student, met gedeelde verantwoordelijkheden voor de betrokkenen – wel gericht op een formeel diploma)
3. **JBL** = Job-based Learning: een contract als werknemer, waarbij het leren is opgenomen in deze overeenkomst (lifelong learning, adult learning, in-company training – ook in samenwerking met Business Academies – vooral gericht op certificaten en non-formele diploma's).

Misschien is dit toch ook bruikbaar voor de leerlijnen die binnen de beroepskolom nu mogelijk zijn, maar vooral ook gewenst zijn. Vervolgens valt te bekijken wat nodig is...